

Η εορτή των Τριών Ιεραρχών στη Ρόδο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ρόδου



Στον κατάμεστο από εκπαιδευτικούς, μαθητές και μαθήτριες, Μητροπολιτικό Ιερό Ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου στη [Ρόδο](#) εορτάστηκε την Παρασκευή 30 Ιανουαρίου 2026, η μνήμη των προστατών της Παιδείας [Αγίων Τριών Ιεραρχών](#), Βασιλείου του Μεγάλου, Γρηγορίου του Θεολόγου και Ιωάννου του Χρυσόστομου.



Της Θείας Λειτουργίας προέστη ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ολύμπου κ. Κύριλλος, παρέστη δε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, ο οποίο προ της Απολύσεως ευλόγησε την Αρτοκλασία υπέρ υγείας και προόδου των διδασκόντων και διδασκομένων στην Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στο νησί μας και τέλεσε την καθιερωμένη Επιμνημόσυνη Δέηση για τους κεκοιμημένους Εκπαιδευτικούς.



Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε με επιτυχία ο θεολόγος κ. Βουλογιώργος Μενέλαος, καθηγητής στο 6ο Γυμνάσιο Ρόδου. Ο Σεβασμιώτατος στην προσφώνηση του συνεχάρη την εκπαιδευτική κοινότητα του νησιού μας, αναφέρθηκε με λίγα λόγια στο μήνυμα των Τριών Ιεραρχών και την προσφορά της Εκκλησίας στα εκπαιδευτικά πράγματα της Ρόδου και ευχήθηκε τα δέοντα.



Στη συνέχεια μετέβη στο Μουσικό Σχολείο Ρόδου, όπου παρακολούθησε την διοργανωθείσα εορταστική εκδήλωση, ευλόγησε την Αγιοβασιλόπιτα του Σχολείου και μίλησε σχετικά με την Εορτή προς τους Εκπαιδευτικούς και τους Μαθητές.



Αναλυτικά η ομιλία του θεολόγου κ. Βουλογιώργου Μενελάου για τους

Τρεις Ιεράρχες:

Σεβασμιώτατε, Θεοφιλέστατε, σεβαστοί πατέρες, φίλτατοι εκπαιδευτικοί, αγαπητά μας παιδιά, θα ήθελα να συγκρατήσετε ότι σήμερα η Εκκλησία τιμάει τη σκέψη και το έργο των τριών Ιεραρχών, ωστόσο το κέντρο του ενδιαφέροντος τους είστε εσείς, αφού εσείς είστε οι αποδέκτες της παιδείας που πρότειναν μέσα από τα συγγράμματα και την πρακτική τους.

Η παιδεία αποτελεί διαχρονικά έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες της διαμόρφωσης του ανθρώπου και της κοινωνίας. Στο πλαίσιο της ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης, οι τρεις Ιεράρχες αναδεικνύονται ως φωτεινά πρότυπα παιδαγωγών, οι οποίοι προσέγγισαν την αγωγή των παιδιών με βαθιά αγάπη, σεβασμό και αίσθηση ευθύνης.

Το ζήτημα της παιδείας κατέχει κεντρική θέση στη θεολογική και κοινωνική σκέψη του Μεγάλου Βασιλείου, του Γρηγορίου του Θεολόγου και του Ιωάννη του Χρυσοστόμου. Έζησαν σε μια εποχή έντονων κοινωνικών, πολιτισμικών και πνευματικών μεταβολών και διαμόρφωσαν μια ολοκληρωμένη αντίληψη περί παιδείας, η οποία δεν περιοριζόταν στη στείρα μετάδοση γνώσεων, αλλά στόχευε στη διαμόρφωση του ανθρώπου ως προσώπου εν Χριστώ. Η παιδεία αυτή, συνιστά μια σύνθεση της ελληνικής κλασικής παράδοσης και της χριστιανικής αποκαλύψεως, με σκοπό όχι μόνο την καλλιέργεια του νου, αλλά τη θεραπεία της ψυχής, τη διαμόρφωση του ήθους και την πνευματική τελείωση του ανθρώπου. Αντιμετώπισαν τον άνθρωπο ως εικόνα Θεού, προορισμένη να φτάσει στο καθ' ομοίωσιν, δηλαδή τον αγιασμό.

Ο Μέγας Βασίλειος στο έργο του «Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἔξ ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων», δεν απορρίπτει την ελληνική παιδεία, αλλά την εντάσσει στη διαδικασία της πνευματικής τελείωσης του ανθρώπου. Η γνώση των αρχαίων κειμένων, κατά τον ίδιο, συμβάλλει στην καλλιέργεια της κρίσης, της αρετής και της ηθικής ευαισθησίας, εφόσον ο νέος είναι σε θέση να διακρίνει το ωφέλιμο από το επιβλαβές.

Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, από την πλευρά του, προσεγγίζει την παιδεία μέσα από το πρίσμα της πνευματικής εμπειρίας. Η αληθινή γνώση προϋποθέτει καθαρό βίο και καλλιέργεια αρετών, προφυλάσσοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον άνθρωπο από τη γνώση χωρίς ήθος, που θα τον κατευθύνει στην αλαζονεία, την έπαρση και τον εγωισμό.

Για τον Ιωάννη Χρυσόστομο η γνώση που δεν οδηγεί στην αλληλεγγύη και την προσφορά βοήθειας προς τον συνάνθρωπο θεωρείται κενή και άκαρπη. Η παιδεία

καλεί τον άνθρωπο να μεταμορφώσει τον κόσμο μέσω της πραγματικής αγάπης.

Μελετώντας τις θέσεις των Τριών Ιεραρχών, διαπιστώνεται μια κοινή θεμελιώδης αρχή: η παιδεία αποκτά το αληθινό της νόημα όταν αναφέρεται στον Χριστό. Παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις τους και οι τρεις συμφωνούν ότι η γνώση χωρίς πνευματικό προσανατολισμό οδηγεί στην απομάκρυνση του ανθρώπου από τον αληθινό σκοπό της ύπαρξής του. Η παιδεία είναι αναγκαίο να λειτουργεί ως ενοποιητικός άξονας ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη, τη γνώση και την αρετή, την πίστη και την αλήθεια.

Η επικαιρότητα της παιδαγωγικής σκέψης των τριών Ιεραρχών είναι ιδιαίτερα έντονη στη σύγχρονη εποχή, στην οποία η παιδεία συχνά περιορίζεται μόνο σε χρησιμοθηρικές προσεγγίσεις. Η πρότασή τους υπενθυμίζει στον άνθρωπο πως δεν είναι απλά μία παραγωγική μονάδα, αλλά ένα πρόσωπο με πνευματικές και υπαρξιακές ανάγκες. Η διά Χριστόν παιδεία προσφέρει ένα ολιστικό παιδαγωγικό πρότυπο, αφορά τον άνθρωπο στο σύνολο του και δύναται να δώσει απαντήσεις στα προβλήματα της σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας.

Η παιδεία των Τριών Ιεραρχών είναι θεοκεντρική και αποβλέπει στην εν Χριστώ τελείωση του ανθρώπου. Παράλληλα συνιστά πρόταση ζωής και πολιτισμού. Μέσα από τη σύνθεση πίστης και γνώσης, ήθους και λόγου, προσωπικής άσκησης και κοινωνικής ευθύνης, προσφέρεται ένα παιδαγωγικό όραμα που παραμένει επίκαιρο και αναγκαίο για κάθε εποχή. Επισημαίνουν επίσης ότι η παιδεία οφείλει να υπηρετεί τον άνθρωπο και όχι να τον εξαντλεί. Η αγάπη προς το παιδί αποτελεί τη βάση κάθε ουσιαστικής εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Τα παιδιά είναι πρόσωπα με μοναδική αξία, δεκτικά της αλήθειας και ικανά να πορευθούν δημιουργικά στην ζωή τους με την κατάλληλη αγωγή. Η παιδεία λειτουργεί ως προστατευτικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν τον χαρακτήρα τους, να καλλιεργήσουν τις αρετές, να γίνουν οι άνθρωποι εκείνοι που μπορούν να συνυπάρξουν λειτουργικά μέσα στο κοινωνικό σύνολο..

Η παιδεία έχει ως κέντρο τον Χριστό και ως σκοπό την πνευματική ωρίμανση, την καλλιέργεια του ήθους και την πραγμάτωση της ελευθερίας του ανθρώπου από τα πάθη. Σαφέστατα τα παιδιά δεν πρέπει να θεωρούνται παθητικοί αποδέκτες διδασκαλίας, αλλά ενεργά πρόσωπα με αξία και δυνατότητες. Αποτελεί σημαντικό βήμα να γίνει κατανοητό ότι η παιδεία πρέπει να αποκτήσει βιωματικό χαρακτήρα και ταυτόχρονα να δημιουργηθεί μία σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ παιδαγωγού και παιδαγωγούμενου.

Έγινε λόγος για θεραπεία των παθών και καλλιέργεια των αρετών σε συνδυασμό με την απόκτηση γνώσεων, έννοιες των οποίων το περιεχόμενο ενδέχεται να μην είναι σε σας τους μαθητές απολύτως σαφές και να μην μπορείτε να το συσχετίσετε με την έννοια της παιδείας. Τα πράγματα ωστόσο είναι απλά: ο άνθρωπος οφείλει πρωτίστως στον εαυτό του να μην αποτελέσει μια απομονωμένη μονάδα αλλά ένα πρόσωπο που δύναται να αγαπήσει και να επικοινωνήσει αληθινά τόσο με τον συνάνθρωπο όσο και με τον Δημιουργό του.

Η στάση αυτή εκφράζεται έμπρακτα μέσω του σεβασμού και της αγάπης. Ο κάθε άνθρωπος μέσω της επίγνωσης των προσωπικών ορίων και αναγκών του αποφεύγει την παραβίαση των δικαιωμάτων και της ελευθερίας των άλλων. Μία στείρα παιδεία απογυμνωμένη από αξίες, και αρετές που περιορίζεται αποκλειστικά στη μετάδοση γνώσεων, αδυνατεί να καλλιεργήσει ολοκληρωμένες προσωπικότητες με ηθική συνείδηση, κοινωνική ευθύνη και σεβασμό προς το κοινωνικό σύνολο.

Είναι αποδεδειγμένο ότι ο άνθρωπος κατέκτησε τη γνώση. Βγήκε από τα σπήλαια όπου ζούσε αρχικά, συγκρότησε οικισμούς, πόλεις, αυτοκρατορίες, κυριάρχησε στη φύση, ταξίδεψε πέρα από τη Γη, δημιούργησε κλώνους, τοποθέτησε σε μικροτσίπ τεράστιο όγκο γνώσεων αλλά η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, και η πρόσληψη της γνώσης, επιδείνωσαν την κατάσταση του γιατί συνέβαλαν στη δημιουργία όπλων μαζικής καταστροφής και στράφηκε εναντίον του συνανθρώπου του.

Τον προηγούμενο αιώνα σύσσωμη η ανθρωπότητα αιματοκυλίστηκε δύο φορές, πρωτοστατώντας τα εύρωστα οικονομικά κράτη με τα διακεκριμένα πανεπιστημιακά ιδρύματα κατέχοντας παράλληλα τη δύναμη της τεχνολογίας. Ο άνθρωπος έδειξε τότε το χειρότερο προσωπείο του αλλά και σήμερα κινδυνεύει περισσότερο από κάθε άλλη φορά να οδηγηθεί στην καταστροφή, στην ανυπαρξία, στο μη είναι, στο μηδέν, απ όπου τον έβγαλε ο δημιουργός Θεός. Ακριβώς στο σημείο αυτό έρχεται να προβληματίσει τον άνθρωπο το δίλημμα που θέτουν οι τρεις οικουμενικοί διδάσκαλοι: είναι αυτόφωτος ο άνθρωπος, ο οποίος πασχίζει να ξεφύγει από την πατρική καθοδήγηση της θείας σοφίας, ή την έχει άμεση ανάγκη;

Αγαπητά μου παιδιά σήμερα ως είναι μία ευκαιρία να προβληματιστούμε όλοι αλλά κυρίως εσείς το μέλλον της κοινωνίας, ανοίξτε όχι μόνο τα αυτιά σας αλλά τις καρδιές σας, και πιστέψτε με είναι σημαντικό να καταλάβετε ότι ο άνθρωπος με γνώση αλλά χωρίς αξίες, με δύναμη αλλά χωρίς την καλλιέργεια των αρετών, με την εκούσια αποξένωση του και τη λατρευτική του σχεδόν στάση έναντι του εγώ του ,χωρίς την προσωπική συνάντησή του με τον Θεό και τον συνάνθρωπο, είναι άγευστος της αληθινής παιδείας, είναι μόνος του και εύκολα κλυδωνίζεται. Οι

άριστα καταρτισμένοι τεχνοκράτες, οι όποιοι έχουν νεκρωμένη συνείδηση και βρισκόμενοι άγευστοι της άκτιστης χάριτος του Θεού, «αποτελούν πολλαπλή απειλή και κίνδυνο για τον άνθρωπο της κάθε εποχής.

Αυτή η παιδεία είναι στείρα, δεν σας αξίζει, και σίγουρα δεν καλύπτει το σύνολο των αναγκών σας. Οι τρεις Ιεράρχες ως οι κύριοι εκπρόσωποι του χριστιανικού ανθρωπισμού ενώ αναγνώρισαν την αξία της ανθρώπινης σοφίας ήθελαν να καταστήσουν σαφές στο πλήρωμα της Εκκλησίας ότι η αυθεντική σοφία είναι ο Χριστός, ως η σαρκωμένη αλήθεια. Ο Κύριος ως ο απόλυτος παιδαγωγός αποτελεί την βάση για την ολοκλήρωση της παιδείας. Αυτόν θα πρέπει να γνωρίζει ο εκάστοτε παιδαγωγός και αυτόν πρέπει να γνωρίσει ο κάθε νέος για να επιτευχθεί στην καρδιά του η ενότητα της επιστημονικής γνώσης με την αλήθεια της θείας αποκάλυψης. Η παιδεία δεν είναι δυνατόν να περιορισθεί στη διαδικασία της εκπαίδευσης και της απόκτησης γνώσης αλλά είναι κάτι πολύ περισσότερο, είναι στάση ζωής.









